

Вдовиченко Андрій. Ціноутворення в структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції. *Економічний дискурс*. 2019. Випуск 4. С. 20-27.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2019-4-2>

УДК 338.516.49 : 631.95
JEL Classification Q16

Вдовиченко Андрій

канд.с.-г.наук, директор з виробництва продукції органічного рослинництва
Приватне сільськогосподарське підприємство ім. Т.Г. Шевченка
с. Тростинка, Васильківський район Київської області, Україна
E-mail: a.vdovychenko@gmail.com

ЦІНОУТВОРЕННЯ В СТРУКТУРІ МЕХАНІЗМУ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Анотація

Вступ. Попри очевидність розширення виробництва органічної сільськогосподарської продукції, основні регулюючі елементи даного ринку не приносять очікуваного ефекту від функціонування його суб'єктів, що призводить до вкрай повільних темпів формування вітчизняного ринку органічної сільськогосподарської продукції. У цьому зв'язку доволі вагомим регулюючим ринковим інструментом виступає система ціноутворення, яка за відповідних умов дозволить розвинути ефективний ринок органічної сільськогосподарської продукції, що в кінцевому підсумку надасть змогу оптимального розв'язання соціально-екологічних проблем аграрної сфери нашої держави.

Методи. Застосовано низку загальнотеоретичних методів наукового пізнання, зокрема, монографічний, системно-структурний, абстрактно-логічний, факторного та кореляційного аналізу, економіко-математичного моделювання та інші.

Результати. На основі вивчення та обґрунтування низки особливостей ринкового ціноутворення у структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції, виявлено ряд чинників впливу на цей процес, із виокремленням притаманних виключно досліджуваній сфері. Обґрунтовано, що сукупний вплив визначених чинників сприяє різнорівневому його відображенню у процесі ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції. Визначено певні обмеження щодо встановлення рівноважної ціни на ринку органічної сільськогосподарської продукції через специфічність його моделі, що засвідчує можливість формування теоретичних конструкцій досягнення рівноважного стану здебільшого на короткострокову перспективу. Водночас, окреслена ситуація не забезпечує цілковитої саморегуляції досліджуваного ринку через вплив різного роду біфуркаційних проявів, зумовлюючи необхідність реалізації державної підтримки на основі врахування інституційного інструментального наповнення.

Перспективи. Дослідження особливостей ринкового ціноутворення в структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції дозволить, з урахуванням системи засадничих морально-етичних норм і правил, які зумовлюють принципи економічної взаємодії суб'єктів господарювання та формування нормативно-правового забезпечення, своєчасно ідентифікувати й оптимально вирішувати екологічні та соціально-економічні проблеми аграрного сектора нашої країни, забезпечуючи тим самим раціональне природокористування, збалансований розвиток агросфери та поліпшення здоров'я людей. У цьому зв'язку цілком обґрунтовано можна стверджувати про забезпечення ефективного процесу ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції здебільшого за умови помітних зрушень у системі державного регулювання цього процесу, що й формує подальші напрями наукових досліджень.

Ключові слова: ціноутворення, ринок, органічна сільськогосподарська продукція, особливості, чинники, інструменти, транспортування, збут.

Вступ.

Сучасна економічна парадигма розвитку ринкової економіки, однією зі складових якої стали методологічні положення виробництва, реалізації та споживання сільськогосподарської органічної продукції, базується на теоретичних концепціях та існуючій практиці продовольчого ринку, є своєрідним «маркером культурної ідентичності» сучасного суспільства, де все більша кількість людей хочуть вести здоровий спосіб життя і харчуватися екологічно безпечними продуктами, що робить органічну продукцію все затребуванішою у багатьох верств населення. З огляду на зазначене, активно розвивається такий сегмент агропродовольчого ринку як ринок органічної сільськогосподарської продукції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Багатоаспектність проблем щодо збалансованого природокористування в аграрному секторі економіки за умови забезпечення його високої дохідності впродовж останніх років сформували жвавий інтерес щодо їх вирішення в економічній літературі. Зокрема, еколого-економічні аспекти природокористування в агросфері опрацьовувалися в роботах Н.В. Зіновчук, Т.О. Зінчук, Л.М. Грановської, Є.В. Мішеніна, Б.О. Сидорука, О.І. Шкуратова та інших. Питання формування вітчизняного ринку органічної продукції висвітлювалися у працях С.С. Антонця, В.І. Артиша, Н.В. Бородачевої, Т.О. Зайчук, Є.В. Милованова, В.А. Чудовської. Проблемами формування ціни та цінової політики в сільському господарстві займалися: В.Г. Андрійчук, М.І. Кобець, Т.М. Міхненко, О.М. Шпичак та інші.

Водночас, питання ціноутворення в структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції висвітлювалися не досить ґрунтовно. Здебільшого увага приділялася еколого-економічним аспектам розвитку органічного виду господарювання, зосереджуючись лише на факті, що ціни на органічну сільськогосподарську продукцію, з огляду на світовий досвід, є істотно вищими, порівняно з вартістю традиційної агропродукції. Тож, вважаємо, що наразі існує об'єктивна потреба у дослідженні низки аспектів системи ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції, з огляду на вагомість даного показника, який сприяє раціональному використанню обмежених ресурсів, оновленню асортименту товару тощо.

Мета.

Мета статті полягає у визначенні та обґрунтуванні особливостей ринкового ціноутворення, а також виявленні відповідних чинників впливу на цей процес у структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції.

Методологія дослідження.

У процесі дослідження використовувалися загальнотеоретичні методи наукового пізнання, фундаментальні положення та принципи економіки природокористування, що висвітлені у працях вітчизняних та зарубіжних вчених з еколого-економічних проблем формування ринку органічної сільськогосподарської продукції в контексті забезпечення збалансованого розвитку аграрного сектора економіки, а саме: монографічний (опрацювання наукових публікацій, нормативних документів); системно-структурний (дослідження категоріальних понять та інституціональних особливостей системи ринкового ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції); факторного аналізу (для визначення факторів впливу на систему ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції); кореляційного аналізу (для виявлення причинно-наслідкових зв'язків функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції та впливу відповідних чинників на процес ціноутворення); економіко-математичного моделювання (для оптимізації логістичної складової у процесі транспортування органічної сільськогосподарської продукції); абстрактно-логічний (теоретичні узагальнення та формулювання висновків) тощо.

Результати.

Загалом економічна наука в категорію ціни вкладає три основні напрями її прояву, а саме: грошовий вираз мінової вартості товару; індикатор відносного дефіциту товару; регулятор розподілу виробничих факторів і доходу між різними сферами господарювання [1; 5; 7; 8]. Тож, з позиції економічної теорії ціноутворення може розглядатися як процес, згідно якого на «вході» – інтереси продавців (формують пропозицію на ринку), а на «виході» – інтереси покупців (формують попит). Унаслідок поєднання полярних інтересів формується рівноважна ринкова ціна.

У структурі механізму функціонування ринку ціноутворення є дещо складнішим процесом, коли на «вході» – інтереси продавців та покупців, а на «виході» – узгодження загальних інтересів. Звісно, таке узгодження відбувається через застосування інструментів маркетингу, з позицій якого ціна є найважливішим інструментом досягнення корпоративних цілей, що здійснює вплив на функціонування компанії у розрізі трьох напрямів: визначення величини обсягу продажів; встановлення розміру прибутку, що обчислюється у розрахунку на одиницю виробленого чи реалізованого товару; підтримка інших інструментів комплексу маркетингу.

На формування ціни впливає ціла низка різноманітних чинників, проте найбільш істотний вплив справляють [2; 5–8]: вид галузі; тип і структура ринку; ринковий чи централізований методи ціноутворення. Утім, зосередимося на особливостях ціноутворення саме на продовольчому ринку органічної продукції, з огляду на вищевказані чинники.

Так, в аспекті видової галузевої приналежності, ринок органічної сільськогосподарської продукції має свої характерні особливості, що безумовно стосується і системи ціноутворення. Зокрема, для більшості видів аграрної продукції, не винятком є і органічна продукція, притаманні сезонні коливання цін, що спричинено впливом певної сукупності чинників (табл. 1), з-поміж яких, на наш погляд, варто виокремити сезонність виробництва органічної сільськогосподарської продукції та значні обсяги витрат, які супроводжують весь «життєвий цикл» такої продукції.

Таблиця 1. Чинники впливу на сезонне коливання цін на ринку органічної сільськогосподарської продукції*

Чинник	Особливості прояву чинника	Залежність результатів ринкової діяльності від впливу чинника, бали ($N = 34$; $n = 33$; $R = 0,21$; $Kk = 0,79$)
Сезонність	у межах одного регіонального ринку урожай продукції збирається, зазвичай, раз на рік	4,88
Зберігання	потребує застосування ефективних (здебільшого, дороговартісних) технологій, які сприяють мінімізації втрат у процесі зберігання, особливо – у довгостроковому періоді	4,75
Районованість	введення районованих сортів вимагає значних інвестицій в умовах високого ризику втрати цих сортів у процесі їх виведення	4,67
Транспортування	призводить до збільшення витрат навіть за нульового логістично-збутового каналу розподілу; за умови збільшення кількості посередників транспортні витрати зростають	4,35
Часовий аспект	існування істотного часового люфту між процесами виробництва і переробки органічної сировини	4,20
Несезонне виробництво	призводить до нарощення обсягу інвестицій, які спрямовуються на функціонування переробних виробництв (приміром, молочні продукти із сухого молока; м'ясні продукти із замороженого м'яса; плодоовочева продукція із сухої, концентрованої, замороженої сировини тощо)	3,40

Примітка: оцінювання проводилося за 5-бальною шкалою, де 5 – найвищий ступінь залежності, 1 – найменший. Умовні позначення: N – загальна кількість опитаних впродовж 2018–2019 рр.; n – кількість отриманих відповідей; R – коефіцієнт кореляції; Kk – коефіцієнт конкордації.

*Джерело: сформовано на основі даних експертного опитування.

Органічній сільськогосподарській продукції притаманні характерні особливості ціноутворення у структурі механізму функціонування ринку. Тож, будучи винятковим інструментом ринку, ціна на органічну продукцію володіє низкою особливостей, а саме: варіює в значних межах залежно від сезону; визначається терміном придатності та характеристиками товару; має слабку кореляцію зі споживчим попитом тощо.

Водночас, варто зауважити, що процес ціноутворення на органічну сільськогосподарську продукцію найбільше пов'язаний з такими чинниками, як: інфляція, модель ринку, рівень прибутковості домашніх господарств. Цінові коливання, пов'язані з інфляційними очікуваннями, залежать від рівнів інфляції (від повзучої до галопуючої). У разі, наприклад, монополістичної та олігополістичної моделей проявиться нецінова еластичність попиту і пропозиції. Окрім того, тут також відображається певна ланцюгова взаємозалежність між попитом та прибутковістю домогосподарств, що своєю чергою залежить від рівня оплати праці, на який водночас впливає ступінь підприємницької прибутковості, що істотно пов'язаний із стабільністю державної підтримки, яка в нашій країні, загалом, і в аграрних підприємствах, зокрема, наразі є доволі низькою.

Тож, якщо з огляду на зазначене, звернутися до досвіду зарубіжних країн, де рівень державної підтримки аграрного сектора ґрунтується на системі комплексного інструментального регулювання [2; 5; 7–9], то можемо виокремити з-поміж такого інструментарію найбільш актуальні для вітчизняних реалій важелі регулюючого впливу: бюджетне дотування та субсидування; доплата переробним галузям для здешевлення основних продуктів харчування; забезпечення протекціоністської політики (у т.ч. держзамовлення) для підтримки місцевих товаровиробників; участь у ціноутворенні на стратегічно важливі ресурси; підготовка висококваліфікованих кадрів для АПК; реалізація податкової (у т.ч. митно-тарифне і нецінове регулювання) та кредитної політики; антимонопольне регулювання; державні спостереження за індексом цін на продукцію сільського господарства, сировину та індексом цін на промислову продукцію, яка використовується сільськогосподарськими товаровиробниками, а також підтримка паритету індексів таких цінових тарифів тощо. Тобто, дуже вагомю особливістю ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції є участь держави в цьому процесі, що спричинено істотними обсягами виробничих витрат, необхідністю введення реально функціонуючого держконтролю за якістю даної продукції і реалізації регулюючого інструментарію.

Зауважимо, що існуюча сформована ситуація на досліджуваному ринку породжує низку складнощів у логістичній площині, що істотно впливає на систему ціноутворення на ньому. Так, рух товару відбувається на основі функціонування безлічі підсистем: заготівельної, переробної, складської, таропакувальної, транспортної, зберігання, фінансового та нормативно-правового забезпечення тощо. Функціонування вказаних підсистем дозволяє отримувати сировину, напівфабрикати та готову продукцію, товари оптової та роздрібною торгівлі тощо, залучаючи при цьому до товарообігу цілу низку посередницьких ланок.

Тобто, в цілому інфраструктура всієї продовольчої системи у функціональному аспекті містить чотири основні складові: ресурсоутворююча сфера, тобто виробництво органічної сільськогосподарської сировини та заготівля природних продовольчих ресурсів, що виступає виробничо-розподільчою стадією відтворювального процесу; сфера виробничої інфраструктури, тобто мережа переробних підприємств, що виступає виробничою ланкою відтворювального процесу; сфера товарно-грошового обігу, тобто мережа підприємств оптово-роздрібною торгівлі та підприємств масового харчування, що виступає у якості обмінної сфери процесу суспільного відтворення; сфера споживання, тобто споживання конкретним споживачем кінцевого продукту системи відтворення.

З огляду на аналіз плюсів та мінусів прямих, непрямих і змішаних каналів збуту, а також результатів досліджень вітчизняних і зарубіжних авторів в аспекті виявлення споживчих переваг стосовно локації придбання органічної сільськогосподарської продукції, було дещо конкретизовано та доповнено можливі варіанти ймовірних збутових каналів цієї продукції (табл. 2).

Таблиця 2. Прерогативи та прогалини ймовірних каналів збуту на ринку органічної сільськогосподарської продукції*

Тип каналу збуту	Основні місця реалізації		
	Загальна характеристика	Прерогативи	Прогалини
Прямий	продаж на основі прямих поставок (від виробника до споживача): фермерські ринки; «продаж з поля»; реалізація в державних установах (садочки, школи, університети тощо); готелі, ресторани, кафе; спеціалізовані магазини, кіоски та/або відділи на ринках тощо	можливість успішної конкурентної боротьби дрібних виробників з роздрібними торгівельними мережами; можливість швидкого формування споживацької лояльності та оперативного реагування на потреби ринку	брак обігових коштів; складнощі розвитку за браку відповідної державної підтримки
Посередницький	продаж через посередницькі структури: збут за допомогою автоматизованих систем (торгових автоматів); мережеві роздрібні торгові точки (міжнародні, державні, регіональні та локальні); гіпермаркети; супермаркети поряд з будинком; обслуговуючі кооперативи тощо	можливість кооперування різних форм об'єднання і централізації операцій із закупівлі та розподілу продукції, що дозволить реалізувати органічну продукцію напряму підприємствам роздрібною торгівлі; можливість реалізації продукції виробників під власними торговими марками роздрібною торгівлі, що дозволить полегшити її просування на ринку	брак обігових коштів; складнощі розвитку за браку відповідної державної підтримки; концентрація у роздрібному секторі збільшує бар'єри виходу на ринок дрібних товаровиробників; складнощі у безперервності поставок з огляду на чинник сезонності
Змішаний	консультації дієтологів; екологічний та зелений туризм; проведення off-line зустрічей з покупцями (фестивалі, конференції, виставки тощо); стіл замовлень; інтернет-продаж в існуючих off-line-супермаркетах тощо	можливість реалізації продукції виробників під власними торговими марками; можливість оперативного реагування на потреби ринку	брак обігових коштів; складнощі розвитку за браку відповідної державної підтримки

*Джерело: сформовано на основі [1; 3; 4; 10; 11].

Доволі дієвим каналом збуту органічної сільськогосподарської продукції можна вважати державно-кооперативну оптово-роздрібну систему, яка максимально захищає економічні інтереси малих та середніх сільських господарств. Нині в нашій країні ця система не функціонує, хоча подекуди можна помітити певні спроби її формування. Коли йдеться про вказану систему, слід передусім зважати на стабільність поставок продукції. Зважаючи на той факт, органічна сільгосппродукція дійсно може вироблятися в особистих селянських господарствах, які не застосовують хімічних добрив та отрутохімікатів, їх кооперування може відіграти вагомую роль у даному логістично-збутовому процесі [3; 4; 8].

Проте, і за таких умов обов'язково доведеться вирішувати питання щодо темпів та регулярності поставок, а також враховувати мінливі співвідношення попиту і пропозиції. У цьому зв'язку можливо у визначених регіонах (селах) створити незначні обсяги запасів певних видів органічної сільськогосподарської продукції, яка користується найбільшим споживчим попитом у тому чи іншому регіоні, із дотриманням усіх необхідних норм та вимог для зберігання органічної продукції. Відповідно, транспортування здійснюватиметься в межах визначеного допустимого розміру витрат. Окреслену задачу можливо розв'язати шляхом застосування моделі оптимізації транспортування різних вантажів різними видами транспорту [7; 8]. Зокрема, у нашому випадку йдеться про транспортування саме органічної сільськогосподарської продукції допустимими для цього видами транспорту. Так, модель оптимізації логістичної складової у процесі транспортування органічної сільськогосподарської продукції може бути представлена наступним чином:

$$Z = \sum_{i=1}^n \times \sum_{j=1}^m \times \sum_{d=1}^D \times C_{ijd} \times X_{ijd} \rightarrow \min, \quad (1)$$

де Z – загальні мінімальні витрати на доставку органічної сільськогосподарської продукції на оптовий продовольчий ринок, грн;

C_{ijd} – собівартість транспортування одиниці d -го виду органічної сільськогосподарської продукції j -им видом транспорту від i -го виробника, грн/т;

X_{ijd} – обсяг перевезення d -ої органічної сільськогосподарської продукції j -им видом транспортних засобів від i -го виробника, т, кг, од.;

i – кількість виробників органічної сільськогосподарської продукції
($i = 1, 2, 3 \dots n$);

j – вид транспортних засобів, що здійснюють перевезення ($j = 1, 2, 3 \dots m$);

d – вид органічної сільськогосподарської продукції, що поставляється на оптовий продовольчий ринок ($d = 1, 2, 3 \dots D$).

Варто також враховувати низку можливих обмежень щодо асортиментного ряду того чи іншого ринку, відповідності фактичних і нормативних витрат часу на транспортування, його умов тощо. Адже, приміром, висока концентрація вихлопних газів на вітчизняних автошляхах під час транспортування органічної сільськогосподарської продукції порушує її екологічність, скорочуючи тим самим терміни зберігання, або взагалі робить її непридатною для споживання згідно вказаного маркування.

Висновки і перспективи.

Отже, виявлено ряд особливостей та низку чинників впливу на процес ціноутворення в структурі механізму функціонування ринку органічної сільськогосподарської продукції, окремі з яких є характерними виключно для даної сфери.

Сукупний вплив досліджених у статті чинників призводить до різнорівневого його відображення у процесі ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції. Так, цінова рівновага на ринку органічної сільськогосподарської продукції є обмеженою у зв'язку із особливістю його моделі, тож формулювати теоретичні конструкції досягнення рівноважного стану реальніше буде здебільшого на короткострокову перспективу в умовах конкурентної моделі. Водночас, і за таких умов, з огляду на вплив різного роду біфуркаційних проявів, процес саморегуляції досліджуваного ринку порушується, потребуючи державної підтримки, а також застосування комплексу інструментів інституційного характеру.

Тож, цілком обґрунтовано можна стверджувати, що забезпечення ефективного процесу ціноутворення на ринку органічної сільськогосподарської продукції стане можливим за умови помітних зрушень у системі державного регулювання цього процесу, а також у системі засадничих морально-етичних норм і правил, які зумовлюють принципи економічної взаємодії суб'єктів господарювання та формування нормативно-правового забезпечення, що має своєчасно ідентифікувати й оптимально вирішувати екологічні та соціально-економічні проблеми аграрного сектора нашої країни, формуючи тим самим подальші напрями наших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Вінюкова О.Б., Чурій Г.А. Ринок органічної продукції в Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 26–1. С. 42–47.
2. Грановська В.Г. Механізми стимулювання розвитку підприємств органічного сектору: адаптація світового досвіду. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 9. С. 384–390.
3. Про кооперацію: Закон України №1087-IV за станом на 10 лип. 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>. (дата звернення: 15.09.2019).
4. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України №2496-VIII за станом на 10 лип. 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>. (дата звернення: 15.09.2019).

5. Зіновчук Н.В. Екологічна політика в АПК: економічний аспект: монографія. Львів: ЛДАУ, ННБК «АТБ», 2007. 394 с.
6. Лобозинська С.М., Назаркевич О.Б. Стимулювання екологізації агровиробництва у формуванні продовольчої безпеки України. *Економіка: реалії часу*. 2017. № 3(31). С. 53–59.
7. Рущицкая О.А., Астратова Г.В., Лагутина Е.Е. Особенности ценообразования на рынке органических продовольственных товаров и оценка психологического ценовосприятия методом PSM. *Вестник Самарского государственного экономического университета*. 2016. №5(139). С. 56–66.
8. Чудовська В.А., Шкуратов О.І., Кипоренко В.В. Еколого-економічний механізм розвитку органічного сільського господарства: теорія і практика: монографія. Київ : ДКС-Центр, 2016. 332 с.
9. Шкуратов О.І., Чудовська В.А., Вдовиченко А.В. Органічне сільське господарство: еколого-економічні імперативи розвитку: монографія. Київ : ДІА, 2015. 248 с.
10. Principles of organic agriculture. URL: <https://www.ifoam.bio/en/organiclandmarks/principles-organic-agriculture>.
11. Shkuratov O. Methodology for estimation of ecological safety in the agricultural of Ukraine // Scientific Papers: Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development. 2018. Vol. 18. Issue 3. P. 379–386.

Статтю отримано: 17.09.2019 / Рецензування 29.10.2019 / Прийнято до друку: 20.12.2019

Andrii Vdovychenko

Ph.D. (in Agricultural Sciences), Organic Crop Production Director
Private agricultural enterprise named after T. Shevchenko
Trostynka, Ukraine
E-mail: a.vdovychenko@gmail.com

PRICING IN THE STRUCTURE OF THE MECHANISM OF FUNCTIONING OF THE MARKET FOR ORGANIC AGRICULTURAL PRODUCTS

Abstract

Introduction. Despite the obvious expansion of production of organic agricultural products, the main regulatory elements of this market do not bring the expected effect from the functioning of its entities, which leads to an extremely slow pace in the formation of the domestic market for organic agricultural products. In this regard, a fairly significant regulatory market tool is the pricing system, which, under appropriate conditions, will develop an effective market for organic agricultural products, which ultimately will lead to the optimal solution of the social and environmental problems of the agricultural sector of our state.

Methods. A number of general theoretical methods of scientific cognition have been applied, in particular, monographic, system and structural, abstract and logical, factor and correlation analysis, economic and mathematical modelling and others.

Results. A number of factors of influence on this process were identified on the basis of the study and substantiation of a number of features of market pricing in the structure of the functioning mechanism of the market for organic agricultural products, highlighting those characteristic exclusively for the studied area. It is proved that the combined influence of certain factors contributes to its multi-level reflection in the process of pricing in the market of organic agricultural products. Some restrictions on the establishment of an equilibrium price on the market of organic agricultural products are determined in connection with the specificity of its model, which indicate the possibility of forming theoretical structures for achieving an equilibrium state mainly in the short term. At the same time, the given situation does not provide full self-regulation of the market under study due to the influence of various kinds of bifurcation manifestations, making it necessary to implement state support based on the consideration of institutional instrumental content.

Discussion. The study of the features of market pricing in the structure of the functioning mechanism of the market for organic agricultural products will allow, taking into account the system of basic moral and ethical norms and rules that determine the principles of economic interaction of business entities and the formation of legal support, timely identify and optimally solve the environmental, social and economic problems of agricultural sectors of our country, thereby ensuring rational environmental management, the balanced development of the agricultural sphere and improving people's health. It can be reasonably argued that the process of pricing in the organic agricultural market is ensured, in the main, with significant changes in the system of state regulation of this process, which further shapes the direction of scientific research in this regard.

Keywords: pricing, market, organic agricultural products, features, factors, tools, transportation, marketing.

References

1. Viniukova, O.B., & Chuhrii, H.A. (2018). Rynok orhanichnoi produktsii v Ukraini: problemy ta perspektyvy rozvytku [Organic production market in Ukraine: problems and prospects for development]. *Prychornomorski ekonomichni studii* [Black Sea Economic Studies], 26–1, 42–47.
2. Hranovska, V.H. (2017). Mekhanizmy stymuliuвання rozvytku pidpriemstv orhanichnogo sektoru: adaptatsiia svitovoho dosvidu [Mechanisms for encouraging the development of organic enterprises]. *Ekonomika i suspilstvo* [Economy and Society], 9, 384–390.
3. Zakon Ukrainy «Pro kooperatsiiu». (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>.
4. Zakon Ukrainy «Pro osnovni pryntsypy ta vymohy do orhanichnogo vyrobnytstva obihu ta markuvannya orhanichnoi produktsii». (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19>.
5. Zinovchuk, N.V. (2007). *Ekolohichna polityka v APK: ekonomichni aspekt* [Environmental policy in the agroindustrial complex: the economic aspect]. Lviv, Ukraine: LDAU, NNVK «ATB».
6. Lobozyńska, S.M., & Nazarkevych, O.B. (2017). Stymuliuвання ekolohizatsii ahrovyrobnytstva u formuvanni prodovolchoi bezpeky Ukrainy [Stimulation of an ecological approach agricultural production for creating food security of Ukraine]. *Ekonomika: realii chasu* [Economics: time realities], 3(31), 53–59.
7. Rushickaya, O.A., Astratova, G.V., & Lagutina, E.E. (2016). Osobennosti cenoobrazovaniya na rynku organicheskikh prodovolstvennykh tovarov i ocenka psihologicheskogo cenovospriyatija metodom PSM [Features of pricing in the market of organic food products and the assessment of psychological pricing by the PSM method]. *Vestnik Samarskogo gosudarstvennogo ekonomicheskogo universiteta* [Bulletin of Samara State University of Economics], 5(139), 56–66.
8. Chudovska, V.A., Shkuratov, O.I. & Kyporenko, V.V. (2016). *Ekoloho-ekonomichni mekhanizm rozvytku orhanichnogo silskoho hospodarstva teoriia i praktyka* [Ecological and economic mechanism of organic farming development: theory and practice]. Kyiv, Ukraine: DKS-Tsentr.
9. Shkuratov, O., Chudovska, V., & Vdovychenko, A. (2015). *Organichne sil's'ke gospodarstvo: ekologo-ekonomichni imperatyvy rozvytku* [Organic farming: ecological and economic imperatives of development]. Kyiv, Ukraine: DIA.
10. Website of IFOAM – Organics International & Its Action Group «Principles of organic agriculture». www.ifoam.bio. Retrieved from <https://www.ifoam.bio/en/organic-landmarks/principles-organic-agriculture>.
11. Shkuratov, O. (2018). Methodology for estimation of ecological safety in the agricultural of Ukraine. *Scientific Papers: Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, 18 (3), 379–386.

Received: 09.17.2019 / Review 10.29.2019 / Accepted 12.20.2019

